

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja

Druk nr 2713

Warszawa, 20 stycznia 2010 r.

Panie i Panowie Posłowie
na Sejm
Rzeczypospolitej Polskiej

Uprzejmie przekazuję wniesiony, na podstawie art. 118 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 2 i art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli, a także na podstawie art. 32 ust. 1 regulaminu Sejmu, **obywatelski projekt ustawy**

- o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów.

Projekt ustawy został wniesiony zgodnie z postanowieniami art. 7 ust. 2, art. 9 ust. 2 oraz art. 10 ust. 2 ustawy o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli.

Do reprezentowania Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli została wskazana Pani Małgorzata Fuszara, a osobą uprawnioną do jej zastępstwa w pracach nad projektem ustawy wskazany został Pan Jacek Ambroziak – Pełnomocnik Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej.

MARSZAŁEK SEJMU

(-) Bronisław Komorowski

Warszawa, 20 stycznia 2010 roku.

JACEK AMBROZIAK

Pełnomocnik Obywatelskiego

Komitetu inicjatywy ustawodawczej

„Czas na kobiety” popierającego projekt ustawy

o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej

Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja

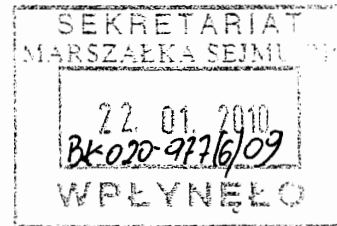
wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz

ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w

związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów.

Adres: ul.Noakowskiego 4 lok.8

00-666 Warszawa

Szanowny Pan

Bronisław Komorowski

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

W ślad za poprzednim pismem z dnia dzisiejszego na prośbę Biura Sejmu, wyjaśniam, że osobą reprezentującą nasz Komitet w pracach nad projektem ustawy jest pani prof. Małgorzata Fuszara, a jej zastępcą jest pan mec. Jacek Ambroziak. Pozostałe wymienione w tym piśmie osoby będą zastępowały nas przy ewentualnych konfliktach terminów posiedzeń komisji sejmowych.

Z wyrazami szacunku i pozdrowień
Jacek Ambroziak

KOBIETY DLA POLSKI POLSKA DLA KOBIET

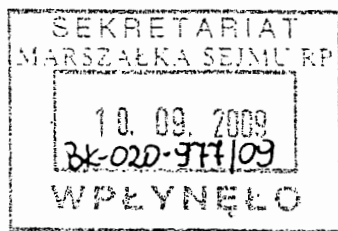
WYDZIAŁ PREZYDIALNY

L.đz. ....

Data wpływu 13.11.2010

Obywatelski Komitet inicjatywy ustawodawczej „Czas na kobiety” popierający projekt ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów.

Adres Komitetu „Czas na kobiety”:
ul. Noakowskiego 4 lok 8
00-666 Warszawa

Szanowny Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej
ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa

Szanowny Panie Marszałku,

Proszę o przyjęcie zawiadomienia o utworzeniu Obywatelskiego Komitetu inicjatywy ustawodawczej „Czas na kobiety” popierającej projekt ustawy- Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików wojewódzkich oraz ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów.

Siedziba Komitetu „Czas na kobiety” mieści się w Warszawie przy ulicy Noakowskiego 4 lok 8. Komitet tworzy grupa 23 obywateli polskich mających prawo wybierania do Sejmu i którzy złożyli pisemne oświadczenia o przystąpieniu do Komitetu.

Jednocześnie uprzejmie informuję Pana Marszałka, że członkowie Komitetu wskazali w swoich złożonych pisemnych oświadczeniach, jako pełnomocnika komitetu pana Jacka Ambroziaka, oraz jako jego zastępcę panią Magdalenę Fuszare,

Do niniejszego zawiadomienia dołączamy Projekt Ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy - Ordynacja

KOBIETY DLA POLSKI POLSKA DLA KOBIET

wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów, który spełnia wymogi określone w art.4 ust.1 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz.U. Nr.62 poz.688) wraz z ponad 1000 podpisów obywateli popierających składany przez nas projekt ustawy.

Uprzejmie prosimy Pana Marszałka o przyjęcie naszego zawiadomienia i wydanie postanowienia o jego przyjęciu.

Warszawa, 10 września 2009 r.

Proszę przyjąć moje wyrazy szacunku i poważania

Jacek Ambroziak
Pełnomocnik komitetu

Załączniki:

1. Projekt ustawy wraz z uzasadnieniem
2. Wykaz członków Komitetu
3. Oświadczenia 23 osób przystępujących do Komitetu
4. Oświadczenia 23 członków Komitetu o wskazaniu pełnomocnika Komitetu i jego zastępcy
5. Wykaz 1121 (jeden tysiąc sto dwadzieścia jeden) obywateli popierających projekt
6. Kopie 8 (osiem) pism skierowanych do różnych instytucji z prośbą o wyrażenie opinii o projekcie ustawy.

Ustawa

z dnia ..... 2009 r.

o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów.

W celu pełniejszej realizacji, wyrażonej w art. 33 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., zasady równości praw kobiet i mężczyzn we wszystkich dziedzinach życia, w tym życia politycznego, a także w celu zapewnienia kobietom równych z mężczyznami szans w ubieganiu się o mandaty w niektórych, pochodzących z wyborów powszechnych organach władzy publicznej stanowi się co następuje:

Art. 1

W ustawie z dnia 12 kwietnia 2001 r. Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej /Dz.U. z 2007 r., Nr 190, poz. 1360/ wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 143 po ust. 2 dodaje się ust. 2 a w brzmieniu:

„2a. Liczba kobiet na liście okręgowej nie może być mniejsza niż liczba mężczyzn.”;

- 2) art. 146 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

”1. Okręgowa komisja wyborcza, przyjmując zgłoszenie listy okręgowej, bada, w obecności osoby zgłaszającej listę, czy spełnia ono wymogi, o których mowa w 143 ust. 2a oraz w art. 144 , i wydaje osobie zgłaszającej listę pisemne potwierdzenie przyjęcia zgłoszenia. Wzór potwierdzenia określi Państwowa Komisja Wyborcza.”.

Art. 2

W ustawie z dnia z dnia 16 lipca 1998 r. Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw /Dz.U. z dnia 2003 r., Nr 159, poz. 1547/ wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 98 po ust. 2 dodaje się ust. 2 a w brzmieniu:

„2a. Liczba kobiet na liście nie może być mniejsza niż liczba mężczyzn. Zasady tej nie stosuje się w przypadku wyborów uzupełniających do rady w gminie liczącej do 20.000 mieszkańców.”.

Art. 3

W ustawie z 23 stycznia 2004 r. Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego /Dz.U. z 2004 r. Nr 25, poz. 219/ wprowadza się następujące zmiany:

- 1) W art.59 po ust. 2 dodaje się ust.2 a w brzmieniu

„2a. Liczba kobiet na liście okręgowej nie może być mniejsza niż liczba mężczyzn.”

- 2) Art. 65 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Okręgowa komisja wyborcza, przyjmując zgłoszenie listy okręgowej, bada, w obecności osoby zgłaszającej listę, czy zgłoszenie to spełnia warunki, o których mowa w art. 59 ust. 2a oraz w art. 64, i wydaje osobie zgłaszającej listę pisemne potwierdzenie przyjęcia zgłoszenia. Wzór potwierdzenia określi Państwowa Komisja Wyborcza.”

Art. 4

Ustawa wchodzi w życie w czternastym dniu po jej ogłoszeniu.

Uzasadnienie

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 33 ustanawia zasadę równości mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach życia, a także prawo kobiet do równego z mężczyznami zajmowania stanowisk, pełnienia funkcji oraz uzyskiwania godności publicznych. Do stanowisk takich należą stanowiska mandatariuszy narodu i wspólnot terytorialnych w organach władzy publicznej tj. w Sejmie, w Senacie, w radach gmin, miast, powiatów, w sejmikach województw a także w Parlamencie Europejskim. Mimo że kobiety stanowią trwałą większość zarówno wśród ogółu obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, jak i, z reguły, poszczególnych wspólnot terytorialnych ich udział w składzie pochodzących z wyborów powszechnych organów władzy publicznej jest zdecydowanie mniejszościowy. Wynika to w pierwszej kolejności z zakorzenionych w społeczeństwie polskim tradycji i zwyczajów sytuujących kobiety na niższych niż mężczyzn pozycjach w strukturach władzy, wpływów i prestiżu.

O prawo kobiet do aktywnego uczestnictwa w sprawowaniu władzy toczyła się w społeczeństwach europejskich długotrwała walka. Towarzyszył jej fundamentalny spór o miejsce kobiet w życiu publicznym (do wyboru drogi życiowej, dostępu do nauki, do stanowisk pracy zawodowej itp.). Nie ominęła ona też naszego kraju. Ważną przyczyną ograniczonego udziału kobiet w sprawowaniu funkcji w aparacie władzy są, co należy podkreślić, nadal trudne warunki ich życia codziennego, konieczność pełnienia wielu ról społecznych jednocześnie (zawodowych, domowych, rodzinnych). Często uniemożliwia im to aktywne włączenie się w sprawy kraju. Państwo nasze w zbyt małym stopniu stara się, by przeszkody te minimalizować. Działające w Polsce ugrupowania polityczne chętnie deklarują poparcie dla sprawy dalszej emancypacji kobiet, lecz w istocie podejmują w tym zakresie jedynie ograniczone działania. Dotyczy to w szczególności dostępu do stanowisk publicznych obsadzanych w trybie wyboru. Liczba kobiet na listach kandydatów w wyborach do Sejmu, rad gmin, miast, powiatów i sejmików województw jest zdecydowanie zbyt mała w proporcji do wielkości żeńskiego elektoratu, a także zdolności, potencjału intelektualnego i moralnego kobiet. Dlatego też wydaje się słuszne, aby zachęcić kobiety do uczestnictwa w wyborach oraz skłonić siły polityczne decydujące o tworzeniu list wyborczych do odpowiedniego uwzględnienia kobiet jako kandydatek do stanowisk w niektórych przynajmniej organach władzy publicznej. Wprowadzając tzw. parytet płci do swojego prawa wyborczego Polska nie będzie ani jedynym, ani pierwszym krajem europejskim, który to uczynił. Postawi natomiast dzięki temu kolejny krok na drodze, która przed wielu laty otwarta została nadaniem kobietom polskim praw obywatelskich, w tym wyborczych.

Proponowaną ustawę potraktować należy jako akt realizujący i rozwijający (na dosyć ograniczonym polu) postanowienia art. 33 Konstytucji RP. W żadnym razie nie jest to akt z Konstytucją sprzeczny. Jeśli przyjąć, że oznacza on podjęcie wobec kobiet tzw. akcji afirmatywnej, to jest ona dopuszczona przez naszą ustawę zasadniczą. Warto przypomnieć, że w pewnym zakresie korzystają już z niej w Rzeczypospolitej Polskiej mniejszości narodowe, których list w wyborach do Sejmu RP nie obejmuje ustawowa klauzula 5%. Tym razem nie chodzi jednak o mniejszość, ale o większość naszego społeczeństwa.

Proponowana ustawa odnosi się do wyborów przeprowadzanych na podstawie list kandydatów, głównie wyborów, których wyniki są ustalane przy uwzględnieniu zasady proporcjonalności (Sejm, rady gmin od 20000 mieszkańców, rady powiatów, sejmiki województw i Parlament Europejski). Ponieważ wybory do rad gmin do 20000 mieszkańców przeprowadza się również na podstawie list kandydatów (choć wynik wyborów ustala się na zasadzie większości) możliwe jest wprowadzenie parytetu płci również na tym szczeblu. Poza parytetem pozostają natomiast wybory do Senatu, na stanowisko Prezydenta RP, na jednoosobowe stanowiska w organach wykonawczych samorządu terytorialnego. Z tego powodu, iż w wyborach uzupełniających do rad gmin poniżej 20000 mieszkańców mogą pojawiać się kandydaci nie ujęci na listach, wybory te wyłączono z zasady parytetu.

Liczba kandydatów na listach wyborczych nie zawsze jest podzielna przez dwa. Jeśli np. obejmowałyby ona 15 kandydatów wprowadzenie parytetu 50/50 nie byłoby możliwe. Dlatego też proponuje się, aby liczba kobiet na listach kandydatów nie była mniejsza od liczby mężczyzn. W niektórych przypadkach zatem może być ona większa, (np. na liście obejmującej 15 kandydatów kobiet powinno być ich 8, lecz na liście z 10 kandydatami – 5 to kobiety i 5

mężczyźni) Komitety wyborcze nie są jednak związane narzuconą im z góry koniecznością umieszczania na listach nieparzystej liczby kandydatów, mogą więc zachować parytet 50/50. Konsekwencją nie uwzględnienia parytetu płci przez komitet wyborczy byłoby niezarejestrowanie danej listy przez odpowiednią komisję wyborczą, z tym, że, na ogólnych zasadach, komisja wyborcza wzywałaby najpierw dany komitet do skorygowania listy. Od decyzji komisji odmawiającej rejestracji służyłoby (również na ogólnych zasadach) odwołanie do komisji wyższego szczebla nadzorującej przebieg wyborów.

Wprowadzenie parytetu płci na listach kandydatów nie ogranicza praw wyborczych obywateli; nie narzuca im na kogo mają głosować. Wybór pozostaje w dalszym ciągu nieskrępowany. Pozostaje to m.in. w związku z pozostawieniem komitetom wyborczym swobody ustalania kolejności kandydatów (kandydatek) na listach. Oznacza to, że również od woli komitetów wyborczych zależy, czy pierwszą osobą na liście będzie kobieta czy mężczyzna. Biorąc jednak pod uwagę fakt, że osoby umieszczane na pierwszym miejscu listy mają największe szanse na bycie wybranym, można oczekiwać, że te partie polityczne, które nie tylko deklarują gotowość realizacji zasady równości pod względem płci, lecz rzeczywiście dążą do zapewnienia równych szans w wyborach swoim kandydatkom i kandydatom będą przyjmowały dobrowolne zobowiązanie do przestrzegania zasady żeby na miejscach „jedynkowych” na partyjnych listach wyborczych nie było mniej kobiet niż mężczyzn. Taka polityka komitetów wyborczych dobrze wpisuje się w logikę proponowanego ustawowego systemu parytetowego. Obywatele, tak jak obecnie, ostatecznie decydować będą o tym, kto zostanie wybrany do Sejmu, rad, sejmików lub Parlamentu Europejskiego. Może się zatem okazać, że w wyniku wyborów do tych organów wybrane zostaną w większości kobiety, utrzymany zostanie parytet albo też przewagę zachowają, tak jak obecnie, mężczyźni. Parytet daje więc kobietom szanse wybrania, w żadnym zaś razie nie daje im takiej pewności. Nie jest też przywilejem, którego wprowadzenie dyskryminowałoby mężczyzn.

Takie ciała, jak Sejm, organy stanowiące samorządu terytorialnego i Parlament Europejski nie są instytucjami powołanymi wedle zasad dającej się określić i zmierzyć szczególnej kompetencji (np. wiedzy, umiejętności zawodowych), w których zachowanie parytetu płci mogłoby być dyskusyjne. Są przedstawicielstwami społeczności, a te są co najmniej w połowie kobiece. Byłoby oczywiście lepiej, gdyby realizacja zasady równości nie wymagała regulacji ustawowej a możliwości równego z mężczyznami uczestnictwa w życiu publicznym kobiet wynikały z ukształtowanych w społeczeństwie tradycji i obyczajów. Dopóki jednak tak się nie dzieje, trzeba korzystać ze wsparcia prawa.

Licząc na to, że niniejsza ustawa zostanie uchwalona jeszcze w 2009 r. lub na początku 2010 r. i będzie mogła wejść w życie w czasie nie krótszym niż 6 miesięcy przed terminem wyborów samorządowych przewidzianych na rok 2010 (por. orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego), wprowadza się standardową – czternastodniową *vacatio legis*.

Projekt jest zgodny z prawem UE.

Projekt nie pociąga za sobą skutków finansowych.

KOBIETY DLA POLSKI
POLSKA DLA KOBIET

Warszawa, 28 sierpnia 2009 r.

Pan
Mariusz Poznański
Przewodniczący Związku Gmin Wiejskich RP

Szanowny Panie Przewodniczący,

Działając na podstawie art. 5 ust. 3 w związku z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz. U. Nr 62, poz. 688) zwracamy się z uprzejmą prośbą o przedstawienie w terminie 14 dni, od dnia doręczenia niniejszego pisma, opinii w sprawie, załączonego, **projektu ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów.**

Prosimy o przesłanie opinii na poniższy adres:

Kongres Kobiet Polskich, 02-634 Warszawa, ul. Raclawicka 95

Z poważaniem,

Jacek Ambroziak

Pełnomocnik Komitetu inicjatywy ustawodawczej projektu ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów".

Bożena Wawrzewska

Dyrektor Biura Kongresu Kobiet Polskich

W załączeniu:

Projekt ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów".

KOBIETY DLA POLSKI
POLSKA DLA KOBIET

Warszawa, 28 sierpnia 2009 r.

Pan
Ryszard Grobelny
Prezes Zarządu Związku Miast Polskich

Szanowny Panie Prezesie,

Działając na podstawie art. 5 ust. 3 w związku z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz. U. Nr 62, poz. 688) zwracamy się z uprzejmą prośbą o przedstawienie w terminie 14 dni, od dnia doręczenia niniejszego pisma, opinii w sprawie, załączonego, **projektu ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów.**

Prosimy o przesłanie opinii na poniższy adres:

Kongres Kobiet Polskich, 02-634 Warszawa, ul. Raclawicka 95

Z poważaniem,

Jacek Ambroziak

Pełnomocnik Komitetu inicjatywy ustawodawczej projektu ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów".

Bożena Wawrzewska

Dyrektor Biura Kongresu Kobiet Polskich

W załączeniu:

Projekt ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów".

KOBIETY DLA POLSKI
POLSKA DLA KOBIET

Warszawa, 28 sierpnia 2009 r.

Pan
Kazimierz Kotowski
Prezes Zarządu Związku Powiatów Polskich

Szanowny Panie Prezesie,

Działając na podstawie art. 5 ust. 3 w związku z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz. U. Nr 62, poz. 688) zwracamy się z uprzejmą prośbą o przedstawienie w terminie 14 dni, od dnia doręczenia niniejszego pisma, opinii w sprawie, załączonego, **projektu ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów.**

Prosimy o przesłanie opinii na poniższy adres:

Kongres Kobiet Polskich, 02-634 Warszawa, ul. Raclawicka 95

Z poważaniem,

Jacek Ambroziak

Pełnomocnik Komitetu inicjatywy ustawodawczej projektu ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów".

Bożena Wawrzewska

Dyrektor Biura Kongresu Kobiet Polskich

W załączeniu:

Projekt ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów".

KOBIETY DLA POLSKI
POLSKA DLA KOBIET

Warszawa, 28 sierpnia 2009 r.

Pan
Jan Kozłowski
Prezes Zarządu Związku Województw RP

Szanowny Panie Prezesie,

Działając na podstawie art. 5 ust. 3 w związku z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz. U. Nr 62, poz. 688) zwracamy się z uprzejmą prośbą o przedstawienie w terminie 14 dni, od dnia doręczenia niniejszego pisma, opinii w sprawie, załączonego, **projektu ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów.**

Prosimy o przesłanie opinii na poniższy adres:

Kongres Kobiet Polskich, 02-634 Warszawa, ul. Raclawicka 95

Z poważaniem,

Jacek Ambroziak

Pełnomocnik Komitetu inicjatywy ustawodawczej projektu ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów".

Bożena Wawrzewska

Dyrektor Biura Kongresu Kobiet Polskich

W załączeniu:

Projekt ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów".

KOBIETY DLA POLSKI
POLSKA DLA KOBIET

Warszawa, 28 sierpnia 2009 r.

Pani
Joanna Agacka-Indecka
Prezes Naczelnej Rady Adwokackiej

Szanowna Pani Prezes,

Działając na podstawie art. 5 ust. 3 w związku z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz. U. Nr 62, poz. 688) zwracamy się z uprzejmą prośbą o przedstawienie w terminie 14 dni, od dnia doręczenia niniejszego pisma, opinii w sprawie, załączonego, **projektu ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów.**

Prosimy o przesłanie opinii na poniższy adres:

Kongres Kobiet Polskich, 02-634 Warszawa, ul. Raclawicka 95

Z poważaniem,

Jacek Ambroziak

Pełnomocnik Komitetu inicjatywy ustawodawczej projektu ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów".

Bożena Wawrzewska

Dyrektor Biura Kongresu Kobiet Polskich

W załączeniu:

Projekt ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów".

KOBIETY DLA POLSKI
POLSKA DLA KOBIET

Warszawa, 28 sierpnia 2009 r.

Pan
Stanisław Dąbrowski
Przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa

Szanowny Panie Przewodniczący,

Działając na podstawie art. 5 ust. 3 w związku z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz. U. Nr 62, poz. 688) zwracamy się z uprzejmą prośbą o przedstawienie w terminie 14 dni, od dnia doręczenia niniejszego pisma, opinii w sprawie, załączonego, **projektu ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów.**

Prosimy o przesłanie opinii na poniższy adres:

Kongres Kobiet Polskich, 02-634 Warszawa, ul. Raclawicka 95

Z poważaniem,

Jacek Ambroziak

Pełnomocnik Komitetu inicjatywy ustawodawczej projektu ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów".

Bożena Wawrzewska

Dyrektor Biura Kongresu Kobiet Polskich

W załączeniu:

Projekt ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów".

KOBIETY DLA POLSKI
POLSKA DLA KOBIET

Warszawa, 28 sierpnia 2009 r.

Pan
Maciej Bobrowicz
Prezes Krajowej Rady Radców Prawnych

Szanowny Panie Prezesie,

Działając na podstawie art. 5 ust. 3 w związku z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz. U. Nr 62, poz. 688) zwracamy się z uprzejmą prośbą o przedstawienie w terminie 14 dni, od dnia doręczenia niniejszego pisma, opinii w sprawie, załączonego, **projektu ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów.**

Prosimy o przesłanie opinii na poniższy adres:

Kongres Kobiet Polskich, 02-634 Warszawa, ul. Raclawicka 95

Z poważaniem,

Jacek Ambroziak

Pełnomocnik Komitetu inicjatywy ustawodawczej projektu ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów".

Bożena Wawrzewska

Dyrektor Biura Kongresu Kobiet Polskich

W załączeniu:

Projekt ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów".

KOBIETY DLA POLSKI
POLSKA DLA KOBIET

Warszawa, 28 sierpnia 2009 r.

Pan
Profesor dr hab. Lech Gardocki
Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego

Szanowny Panie Prezesie,

Działając na podstawie art. 5 ust. 3 w związku z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz. U. Nr 62, poz. 688) zwracamy się z uprzejmą prośbą o przedstawienie w terminie 14 dni, od dnia doręczenia niniejszego pisma, opinii w sprawie, załączonego, **projektu ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów.**

Prosimy o przesłanie opinii na poniższy adres:

Kongres Kobiet Polskich, 02-634 Warszawa, ul. Raclawicka 95

Z poważaniem,

Jacek Ambroziak

Pełnomocnik Komitetu inicjatywy ustawodawczej projektu ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów".

Bożena Wawrzewska

Dyrektor Biura Kongresu Kobiet Polskich

W załączeniu:

Projekt ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów".

PIERWSZY PREZES
SĄDU NAJWYŻSZEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 01 września 2009 r.

BSA III - 021- 123/09

Pani
Bożena Wawrzewska
Dyrektor Biura
Kongresu Kobiet Polskich
ul. Raclawicka 95
02- 634 Warszawa

Szanowna Pani,

W odpowiedzi na pismo z dnia 28 sierpnia 2009 r., uprzejmie informuję, że Sąd Najwyższy na podstawie art. 1 p. 3 ustawy o Sądzie Najwyższym z dnia 23 listopada 2002 r. (Dz. U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.) nie uznaje za celowe opiniowania **projektu ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów.**

Z poważaniem

Prof. dr hab. Lech GARDOCKI

Warszawa, dnia 15 września 2009 r.

Kancelaria Sejmu
Biuro Legislacyjne
BL-020-56/09

*Tom Apt. Kade.
B. Onufrał*

15.09.09

Fryderyk / W.S.

Wpłynęło do:

Biura Prawnego i Spraw Pracowniczych

Dnia:

Nr:

15.09.2009
BLSP-020-8(2)09

Pan
Michał Talago-Sławoj
Dyrektor
Biura Prawnego
i Spraw Pracowniczych

W odpowiedzi na pismo z dnia 10 września 2009 r. L.Dz. BPSP-020-8(2)/09 w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, przedkładanego w ramach inicjatywy obywatelskiej przez Obywatelski Komitet Inicjatywy Ustawodawczej „Czas na kobiety”, Biuro Legislacyjne przedstawia następujące uwagi dotyczące spełniania przez powyższy projekt ustawy i jego uzasadnienie wymogów zawartych w Konstytucji i regulaminie Sejmu.

Przedłożony projekt ma na celu wprowadzenie tzw. parytetu płci na listach kandydatów w wyborach do Sejmu, wyborach do Parlamentu Europejskiego oraz w wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego. Zgodnie z projektem liczba kobiet na listach okręgowych w ww. wyborach nie może być mniejsza niż liczba mężczyzn.

W uzasadnieniu wnioskodawcy wskazują, że projekt nie pociąga za sobą skutków finansowych. Tym samym za spełniony należy uznać wymóg przewidziany w art. 118 ust. 3 Konstytucji, zgodnie z którym wnioskodawcy przedkładając Sejmowi projekt ustawy, przedstawiają skutki finansowe jej wykonania.

W uzasadnieniu wskazane zostały również m. in. cel i potrzeba wydania ustawy, różnica pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym, oraz przewidywane skutki wejścia ustawy w życie. W uzasadnieniu zawarte zostało również oświadczenie, że projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej. Spełnione zostały zatem wymogi formalne przewidziane w art. 34 ust. 2 regulaminu Sejmu.

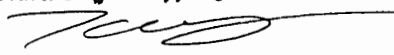
Zgodnie z art. 34 ust. 3 regulaminu Sejmu uzasadnienie powinno przedstawiać również wyniki przeprowadzanych konsultacji oraz informować o przedstawionych wariantach i opiniach, w szczególności jeżeli obowiązek zasięgnięcia takich opinii wynika z przepisów ustawy. Jak się wydaje, w celu wykonania powyższego obowiązku wnioskodawcy dołączyli do projektu kopie pism skierowanych do Sądu Najwyższego, Krajowej Rady Sądownictwa, Naczelnej Rady Adwokackiej, Krajowej Rady Radców Prawnych, Związku Gmin Wiejskich RP, Związku Miast Polskich, Związku Powiatów Polskich oraz Związku Województw RP, w których zwracają się do tych podmiotów z prośbą o przedstawienie opinii o projekcie, określając termin do jej przedstawienia. Mając na uwadze brzmienie art. 34 ust. 3 regulaminu Sejmu należy uznać, że zawarty w tym przepisie obowiązek nie został przez wnioskodawców spełniony. Dołączone do projektu pisma należy uznać jedynie za skierowanie do konsultacji, w samym uzasadnieniu brak jest bowiem informacji o ich wynikach.

Opracował:

Wojciech Miller
spec. ds. legislacji

Akceptował:

WICEDYREKTOR
Biura Legislacyjnego

Tomasz Osłowski

Tomasz Osłowski

SZEF
KANCELARII SEJMU

Warszawa, 21 września 2009 r.

BPSP-020-8(1)/09

Pan
Bronisław KOMOROWSKI
Marszałek Sejmu

W związku z wpływieniem w dniu 10 września 2009 r. do Marszałka Sejmu zawiadomienia o utworzeniu Obywatelskiego Komitetu inicjatywy ustawodawczej „Czas na kobiety” popierającego projekt ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów, przedkładam Panu Marszałkowi w załączeniu projekt postanowienia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu wyżej wskazanego Komitetu z uprzejmą prośbą o jego podpisanie.

Tryb postępowania w sprawie wykonywania inicjatywy ustawodawczej przez obywateli określa *ustawa z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli* (Dz. U. Nr 62, poz. 688), zwana dalej „ustawą”. Zgodnie z jej art. 4 ust. 1 wniesiony do Marszałka Sejmu projekt ustawy powinien odpowiadać wymogom zawartym w Konstytucji RP, Regulaminie Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawie.

Przedłożone Panu Marszałkowi zawiadomienie o utworzeniu Obywatelskiego Komitetu inicjatywy ustawodawczej „Czas na kobiety” popierającego projekt ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów spełnia wymogi zawarte w art. 6 ust. 2 ustawy. Zawiadomienie zawiera pełną nazwę komitetu oraz dokładny adres jego siedziby, oświadczenia odpowiedniej liczby osób przystępujących do Komitetu zawierające wymagane informacje oraz oświadczenia o wyborze Pełnomocnika Komitetu i jego zastępcy ze wskazaniem wymaganych danych.

Spełniony został również wymóg wynikający z art. 6 ust. 3 ustawy w zakresie dołączenia do zawiadomienia wykazu 1000 podpisów obywateli popierających przedłożony projekt ustawy.

Wykaz odpowiada wymogom zawartym w art. 9 ust. 2 ustawy i przepisach *rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 września 1999 r. w sprawie ustalenia wzoru wykazu obywateli, którzy udzielają oparcia projektowi ustawy stanowiącej przedmiot inicjatywy ustawodawczej* (Dz. U. Nr 79, poz. 893).

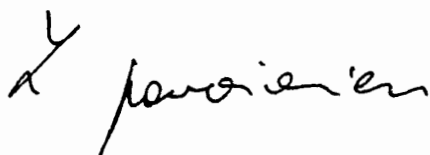
Zgodnie z art. 118 ust. 3 Konstytucji RP wnioskodawcy przedkładając projekt ustawy zobowiązani są przedstawić skutki finansowe jej wykonania. Komitet obowiązek ten wypełnił wskazując, że projekt nie pociąga za sobą skutków finansowych.

W uzasadnieniu projektu przedłożonej ustawy wyjaśnione zostały potrzeba i cel wydania ustawy, przedstawiono rzeczywisty stan w dziedzinie, którą ma unormować projekt oraz wykazano różnicę między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym. Komitet przedstawił również skutki społeczne, gospodarcze i prawne wprowadzenia proponowanych regulacji oraz wskazał, iż projekt ustawy nie pociąga za sobą skutków finansowych. Ponadto uzasadnienie projektu zawiera informację, iż projekt proponowanej ustawy zgodny jest z prawem Unii Europejskiej. Spełnione zatem zostały wymogi wynikające z art. 34 ust. 2 Regulaminu Sejmu.

Zdaniem Biura Legislacyjnego, przedłożony projekt ustawy nie czyni zadość obowiązkowi wynikającemu z art. 34 ust. 3 Regulaminu Sejmu. Zgodnie z powołanym przepisem uzasadnienie powinno przedstawiać wyniki przeprowadzonych konsultacji oraz informacji o przedstawionych wariantach i opiniach, w szczególności jeżeli obowiązek zasięgnięcia takich opinii wynika z przepisów ustawy. Biuro Legislacyjne powołując się na art. 34 ust. 3 Regulaminu Sejmu nie wskazało jednocześnie przepisów prawa nakładających na Komitet obowiązek uzyskania opinii o przedmiotowym projekcie ustawy. Wskazać w tym miejscu należy, iż Komitet skierował pisma zawierające prośbę o zaopiniowanie projektu do Sądu Najwyższego, Krajowej Rady Radców Prawnych, Naczelnej Izby Adwokackiej, Krajowej Rady Sądownictwa, Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej, Związku Miast Polskich, Związku Powiatów Polskich oraz Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej, których kopie załączył do zawiadomienia o utworzeniu Komitetu. Komitet załączył również stanowisko Sądu Najwyższego. Opinii Biura Legislacyjnego nie podziela Biuro Prawne i Spraw Pracowniczych. Żadne bowiem przepisy prawa nie nakładają na Komitet obowiązku uzyskania opinii Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej, Związku Miast Polskich, Związku Powiatów Polskich oraz Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej. Uzyskanie pozostałych opinii, o które zwrócił się Komitet, a których nie przedstawił Panu Marszałkowi, wbrew opinii Biura Legislacyjnego nie wydaje się być dla przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu Komitetu konieczne ze względu na tematykę projektu. Przepisy *ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze* (Dz. U. z 2009 r. Nr 26, poz. 156) i *ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych* (Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1059 z późn. zm.) formułują ogólne uprawnienie odpowiednio Naczelnej Rady Adwokackiej i Krajowej Rady Radców Prawnych do udzielania opinii o projektach aktów prawnych, bez

wskazywania dziedziny, której projekty te dotyczą, i trudno z niego wywodzić obowiązek przedstawienia przez Komitet opinii o projekcie ustawy stanowiącej przedmiot inicjatywy obywatelskiej. Podobnie z ustawy z dnia 7 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. Nr 100, poz. 1082 z późn. zm.) nie wynika, w opinii Biura Prawnego i Spraw Pracowniczych, obowiązek zaopiniowania projektu przedłożonej przez Komitet ustawy. Zgodnie bowiem z art. 2 ust. 2 pkt 4 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, Rada opiniuje projekty aktów normatywnych dotyczących sądownictwa i sędziów. Nadmienić należy, iż ze stanowiskiem Biura Prawnego i Spraw Pracowniczych koresponduje opinia, Sądu Najwyższego, który nie uznał za celowe zaopiniowania przedmiotowego projektu ustawy. Niejako na marginesie zaznaczyć należy, iż mimo braku prawnego obowiązku, co wyżej wykazano, Komitet zwrócił się do określonych podmiotów z prośbą o zaopiniowanie projektu i jak można sądzić zamierza doręczyć Panu Marszałkowi uzyskane stanowiska (jak miało to miejsce w przypadku stanowiska Sądu Najwyższego).

Podsumowując wskazać należy, iż przedłożony Panu Marszałkowi projekt ustawy, spełnia wymogi zawarte w Konstytucji RP, Regulaminie Sejmu oraz ustawie. Wobec powyższego uprzejmie proszę o podpisanie przez Pana Marszałka postanowienia o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu Obywatelskiego Komitetu inicjatywy ustawodawczej „Czas na kobiety” popierającego projekt ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów, **do dnia 24 września br.**

W. Fidelus-Ninkiewicz
Wanda Fidelus-Ninkiewicz

POSTANOWIENIE NR 36
MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
z dnia 22 września 2009 r.

o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu Obywatelskiego Komitetu inicjatywy ustawodawczej „Czas na kobiety” popierającego projekt ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów

Na podstawie art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz. U. Nr 62, poz. 688) postanawiam o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu Obywatelskiego Komitetu inicjatywy ustawodawczej „Czas na kobiety” popierającego projekt ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów.

MARSZAŁEK SEJMU

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Bronisław Komorowski', written over a horizontal line.

Bronisław Komorowski

Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

BPSP-020-8(5)/09

Warszawa, 22 września 2009 r.

Pan

Jacek AMBROZIAK

Pełnomocnik

Obywatelskiego Komitetu inicjatywy ustawodawczej „Czas na kobiety” popierającego projekt ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów

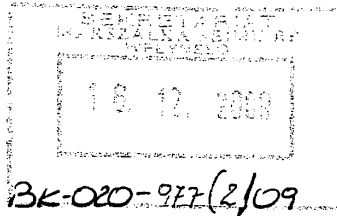
Uprzejmie przekazuję postanowienie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 września 2009 r. o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu Obywatelskiego Komitetu inicjatywy ustawodawczej „Czas na kobiety” popierającego projekt ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów.

Bronisław Komorowski

Załącznik 1.

Obywatelski
23.09.2009

Warszawa, 16 grudnia 2009 roku

JACEK AMBROZIAK

Pełnomocnik Obywatelskiego

Komitetu inicjatywy ustawodawczej

„Czas na kobiety” popierającego projekt ustawy

o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej

Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja

wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz

ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w

związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów.

Szanowny Pan

Bronisław Komorowski

Marszałek Sejmu

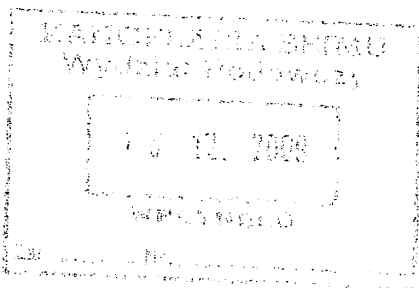
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

W porozumieniu z Sejmem w celu ułatwienia pracy w liczeniu głosów pozwalam sobie złożyć pierwszą część podpisów osób popierających projekt ustawy.

Jednocześnie załączam treść projektu ustawy wraz z uzasadnieniem.

*Z wyrazami szacunku i pozdrowień
Jacek Ambroziak*

Warszawa, 21 grudnia 2009 roku

JACEK AMBROZIAK

Pełnomocnik Obywatelskiego

Komitetu inicjatywy ustawodawczej

„Czas na kobiety” popierającego projekt ustawy

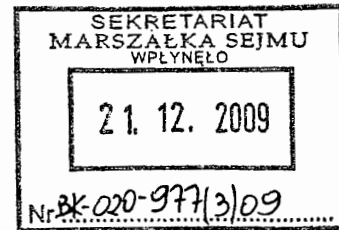
o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej

Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja

wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz

ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w

związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów.

Szanowny Pan

Bronisław Komorowski

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

W porozumieniu z Sejmem w celu ułatwienia pracy w liczeniu głosów pozwalam sobie złożyć drugą część podpisów osób popierających projekt ustawy.

Jednocześnie załączam treść projektu ustawy wraz z uzasadnieniem.

*2 egzemplarz załącznika i porównanie
Jacek Ambroziak*

Warszawa, 22 grudnia 2009 roku

JACEK AMBROZIAK

Pełnomocnik Obywatelskiego

Komitetu inicjatywy ustawodawczej

„Czas na kobiety” popierającego projekt ustawy

o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej

Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja

wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz

ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w

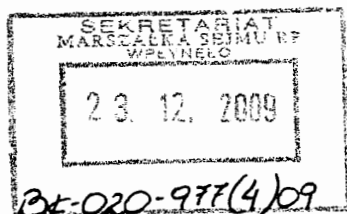
związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów.

Szanowny Pan

Bronisław Komorowski

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

W porozumieniu z Sejmem pozwalam sobie złożyć trzecią i ostatnią część podpisów osób popierających projekt ustawy.

Jednocześnie załączam treść projektu ustawy wraz z uzasadnieniem.

Z pozdrowieniem i wyrazem szacunku
Jacek Ambrosiak

SZEF
KANCELARII SEJMU

Warszawa, 6 stycznia 2010 r.

BPSP-020-8(M)/09

Pan
Bronisław KOMOROWSKI
Marszałek Sejmu

Uprzejmie informuję, iż po wniesieniu w dniu 22 grudnia 2009 r. do Marszałka Sejmu, przez Pełnomocnika Obywatelskiego Komitetu inicjatywy ustawodawczej „Czas na kobiety” popierającego projekt ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów, projektu ww. ustawy wraz z załączoną ostatnią częścią wykazu podpisów obywateli udzielających poparcia przedłożonemu projektowi, Biuro Prawne i Spraw Pracowniczych sprawdziło czy projekt jest tożsamy z projektem przyjętym przez Pana Marszałka postanowieniem z dnia 22 września 2009 r. oraz czy została złożona wymagana liczba podpisów.

Na podstawie § 8 ust. 1 i 2 zarządzenia Szefa Kancelarii Sejmu z dnia 25 września 2000 r. w sprawie określenia trybu postępowania w Kancelarii Sejmu dotyczącego inicjatywy ustawodawczej obywateli powołano zespół liczący do sprawdzenia prawidłowości złożonych podpisów. Zespół w dniach od 16 do 18 grudnia 2009 r. oraz w dniach od 28 do 30 grudnia 2009 r. dokonał następującego ustalenia: wykaz podpisów obywateli zawiera 13330 stron znajdujących się w 27 teczkach; ogółem zweryfikowano 104473 podpisy znajdujące się na pierwszych 900 stronach (18 teczek), z których 103395 uznano za złożone prawidłowo, natomiast 1078 podpisów złożono wadliwie. Wobec powyższego uznać należy, że spełniony został wymóg złożenia co najmniej 100000 podpisów osób udzielających poparcia projektowi ustawy.

Przy sprawdzaniu prawidłowości udzielenia poparcia projektowi ustawy badano czy dostarczone wykazy podpisów spełniają wymogi zawarte w art. 9 ust. 2 ustawy o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz. U. Nr 62, poz. 688), zwanej dalej „ustawą”, tj. czy zawierają: imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania (ze

wskazaniem nazwy miejscowości, nazwy ulicy, numeru domu oraz numeru mieszkania), a także numer ewidencyjny PESEL i podpis osoby udzielającej poparcia projektowi ustawy. Ponadto sprawdzano, czy każda strona wykazu zawiera nazwę Komitetu oraz tytuł projektu ustawy, której obywatel udziela poparcia.

Na podstawie przeprowadzonych czynności ustalono, iż projekt wraz załączonymi wykazami podpisów został złożony w przewidzianym ustawą terminie, treść przedłożonego projektu nie została zmieniona w stosunku do projektu przyjętego przez Pana Marszałka w dniu 22 września 2009 r. a do projektu załączono wymaganą liczbę prawidłowo złożonych podpisów osób udzielających poparcia projektowi ustawy. Wobec powyższego, zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy, istnieje podstawa do skierowania projektu ustawy do pierwszego czytania w Sejmie i zawiadomienia o tym Pełnomocnika Komitetu.

Z poważaniem

Lech Czapla
p. o. Lech Czapla

Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

BPSP-020-8(12)/09

Warszawa, 6 stycznia 2010 r.

Pan

Jacek AMBROZIAK

Pełnomocnik

Obywatelskiego Komitetu inicjatywy ustawodawczej „Czas na kobiety” popierającego projekt ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów

Zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz. U. Nr 62, poz. 688) zawiadamiam, że wniesiony w dniu 22 grudnia 2009 r. projekt ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów zostanie skierowany do pierwszego czytania w Sejmie.

Jednocześnie pragnę nadmienić, iż w myśl art. 14 ust. 1 ustawy o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli w pracach nad projektem ustawy Komitet reprezentuje przedstawiciel lub osoba uprawniona do jego zastępstwa, powołana w trybie określonym w art. 5 ust. 3 i art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy.

Bronisław Komorowski

Warszawa, 25 stycznia 2010 r.

BAS-WAL-48/10

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna

w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej obywatelskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów (pełnomocnik Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej: Jacek Ambroziak)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2009 r. Nr 5, poz. 47) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt zakłada zmianę art. 143 i 146 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2007 r. Nr 190, poz. 1360 oraz z 2008 r. Nr 171, poz. 1056), art. 98 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1547, ze zmianami) oraz art. 59 i 65 ustawy z dnia 23 stycznia 2004 r. – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego (Dz. U. Nr 25, poz. 219, ze zmianami). Zmiana zakłada wprowadzenie parytetu płci na listach: kandydatów na radnych, kandydatów na posłów i senatorów oraz kandydatów na posłów do Parlamentu Europejskiego. Zgodnie z projektem liczba kobiet na danej liście kandydatów nie będzie mogła być mniejsza niż liczba mężczyzn.

Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

2.1. Odnosząc się do przedmiotu proponowanej regulacji projekt należy ocenić w świetle następujących przepisów prawa Unii Europejskiej:

- art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE), włączający równość do wartości, na których opiera się Unia, i stwierdzający, że wartości te są wspólne państwom członkowskim w społeczeństwie opartym m.in. na niedyskryminacji oraz równości kobiet i mężczyzn;

- art. 3 ust. 3 TUE i art. 8 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TfUE), wskazujące wspieranie równości kobiet i mężczyzn jako cel Unii;

- art. 19 ust. 1 TfUE upoważniający Radę – bez uszczerbku dla postanowień Traktatów i w granicach kompetencji powierzonych Unii przez Traktaty – do podjęcia środków niezbędnych w celu zwalczania wszelkiej dyskryminacji m.in. ze względu na płeć;

- art. 19 ust. 2 TfUE upoważniający Parlament Europejski i Radę do przyjęcia – dla wsparcia działania podjętego przez państwa członkowskie w celu przyczyniania się do osiągnięcia celów zwalczania dyskryminacji – podstawowych zasad dotyczących unijnych środków zachęcających, z wyłączeniem harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych państw członkowskich;

- art. 20 ust. 2 lit. b i art. 22 ust. 1 TfUE, przyznające obywatelowi Unii mającemu miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie jest obywatelem, prawo głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych w państwie członkowskim, w którym ma miejsce zamieszkania, na takich samych zasadach jak obywatele tego państwa;

- art. 20 ust. 2 lit. b i art. 22 ust. 2 TfUE, przyznające obywatelowi Unii mającemu miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie jest obywatelem, prawo głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w państwie członkowskim, w którym ma miejsce zamieszkania, na takich samych zasadach jak obywatele tego państwa;

- art. 157 TfUE wprowadzający zasadę równego traktowania mężczyzn i kobiet w dziedzinie zatrudnienia i pracy;

- art. 8 Aktu dotyczącego wyboru członków Parlamentu Europejskiego w powszechnych wyborach bezpośrednich (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864, ze zmianami) stanowiący, że procedura wyborcza w każdym państwie członkowskim podlega przepisom krajowym;

- postanowienia Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (2007/C 303/01), sporządzonej w Strasburgu dnia 12 grudnia 2007 r. (Dz. Urz. UE C 303 z 14.12.2007 r., str. 1), zakazujące wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć (art. 21) i nakazujące zapewnienie równości kobiet i mężczyzn we wszystkich dziedzinach, w tym w zakresie zatrudnienia, pracy i wynagrodzenia (art. 23 akapit pierwszy), z zastrzeżeniem jednak, że zasada równości nie stanowi przeszkody w utrzymywaniu lub przyjmowaniu środków zapewniających

specyficzne korzyści dla osób płci niedostatecznie reprezentowanej (art. 23 akapit drugi);

- dyrektywę Rady 93/109/WE z dnia 6 grudnia 1993 r. ustanawiającą szczegółowe warunki wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego przez obywateli Unii mających miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami (Dz. Urz. WE L 329 z 30.12.1993 r., str. 34; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 20, t. 1, str. 12). Dyrektywa ustanawia szczegółowe warunki, według których obywatele UE mający miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami, wykonują prawo głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego, jeśli spełniają warunki określone w dyrektywie oraz pozostałe wymogi określone w prawie krajowym dla obywateli tego państwa (art. 3 dyrektywy);

- dyrektywę Rady 94/80/WE z dnia 19 grudnia 1994 r. ustanawiającą szczegółowe warunki wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych przez obywateli Unii mających miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami (Dz. Urz. WE nr L 368 z 31.12.1994 r., str. 38, ze zmianami; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 20, t. 1, str. 12). Dyrektywa przyznaje obywatelom UE prawo głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych w państwie członkowskim miejsca zamieszkania, którego nie są obywatelami, jeśli spełniają warunki określone w dyrektywie oraz pozostałe wymogi określone w prawie krajowym dla obywateli tego państwa (art. 3 dyrektywy).

2.2. Dążąc do zniesienia nierówności i promowania równości kobiet i mężczyzn instytucje UE przyjęły także inne dokumenty mające m.in. na celu zapewnienie większego udziału kobiet w polityce.¹ Wymienić tu można zwłaszcza szereg rezolucji Parlamentu Europejskiego dotyczących tych kwestii, a także decyzję Komisji 2000/407/WE z dnia 19 czerwca 2000 r. dotyczącą zapewnienia równowagi płci w powołanych przez nią komitetach i grupach ekspertów (Dz. Urz. UE L 154 z 27.6.2000 r., str. 34; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 5, t. 3, str. 436) i związany z nim komunikat Komisji 2000/C 203/03 z dnia 7 lipca 2000 r. skierowany do państw członkowskich w sprawie decyzji Komisji dotyczącej zapewnienia równowagi płci w powołanych przez nią komitetach i grupach ekspertów (OJ C 203, 18.7.2000, p. 4).

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

3.1. Projekt przewiduje obowiązek zapewnienia co najmniej 50% udziału kobiet na liście kandydatów w wyborach do Sejmu RP i do Senatu RP, do Parlamentu Europejskiego oraz do rad gmin, rad powiatów i sejmików

---

¹ Np. rezolucja Rady z dnia 27 marca 1995 r. w sprawie równego udziału kobiet i mężczyzn w podejmowaniu decyzji (OJ C 168, 4.7.1995, p. 3), zalecenie Rady 96/694/WE z dnia 2 grudnia 1996 r. w sprawie równego udziału kobiet i mężczyzn w procesie podejmowania decyzji (OJ L 319, 10.12.1996, p. 11).

województw. Zgodnie z art. 1 pkt 1, art. 2 i art. 3 pkt 1 projektu liczba kobiet na liście kandydatów, zgłaszanych w wyborach do tych organów, nie będzie mogła być mniejsza niż liczba mężczyzn. Komisja wyborcza, przyjmując zgłoszenie listy kandydatów, byłaby zobowiązana do badania, czy zgłoszenie spełnia m.in. wymóg dotyczący minimalnego udziału na tej liście kobiet (art. 1 pkt 2 i art. 3 pkt 2 projektu oraz art. 104 ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw).

3.2. W celu oceny zgodności projektu z prawem UE należy stwierdzić, czy przewidziana w tym prawie zasada równego traktowania mężczyzn i kobiet może mieć zastosowanie do krajowych ordynacji wyborczych ustalających minimalny obowiązkowy udział kobiet na listach kandydatów.

Z postanowień TUE i TfUE oraz aktów prawa pochodnego przyjętych na ich podstawie wynika, że przepisy te kreują obowiązek przestrzegania przez państwa członkowskie zasady równego traktowania mężczyzn i kobiet w dziedzinie zatrudnienia i pracy oraz w zakresie dostępu do towarów i usług.² Natomiast ogólny zakaz dyskryminacji ze względu na płeć oraz wymóg zapewnienia równości kobiet i mężczyzn we wszystkich dziedzinach formułują postanowienia art. 21 ust. 1 i art. 23 Karty praw podstawowych UE. Należy jednak zauważyć, że postanowienia Karty (a więc także art. 21 i 23) mają zastosowanie do instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii przy poszanowaniu zasady pomocniczości oraz do państw członkowskich wyłącznie w zakresie, w jakim stosują one prawo Unii i w poszanowaniu granic kompetencji Unii określonych w traktatach. Państwa te szanują zatem prawa, przestrzegają zasad i popierają ich stosowanie zgodnie ze swymi odpowiednimi uprawnieniami i w poszanowaniu granic kompetencji Unii powierzonych jej w traktatach (art. 51 ust. 1 Karty). Ponadto wyraźnie stwierdza się, że Karta nie rozszerza zakresu zastosowania prawa Unii poza kompetencje Unii, nie ustanawia nowych kompetencji ani zadań Unii, ani też nie zmienia kompetencji i zadań określonych w Traktatach (art. 51 ust. 2 Karty).

Biorąc pod uwagę zakres zastosowania prawa UE oraz kompetencje Unii powierzone jej w Traktatach należy zauważyć, że wiążące przepisy tego prawa, regulujące niektóre kwestie dotyczące wyborów do Parlamentu Europejskiego oraz wyborów lokalnych, nie przewidują obowiązku zapewnienia przez państwa równego traktowania kobiet i mężczyzn w odniesieniu do wykonywania prawa do kandydowania w tych wyborach. Oznacza to, że przedmiot projektu ustawy dotyczący wprowadzenie parytetu płci na listach kandydatów nie jest objęty wiążącymi przepisami prawa UE.

3.3. Projekt może być również oceniony z punktu widzenia innych dokumentów UE dotyczących równego traktowania płci oraz uwzględniania tej

---

² W celu zapewnienia równości kobiet i mężczyzn poza rynkiem pracy została przyjęta na podstawie art. 13 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (obecnie art. 19 ust. 1 TfUE) dyrektywa Rady 2004/113/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. wprowadzająca w życie zasadę równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług (Dz. Urz. UE L 373 z 21.12.2004 r., str. 37).

problematyki we wszystkich obszarach polityki unijnej i jej działań (ang. gender mainstreaming). W celu zapewnienia równości szans obu płci instytucje UE przyjęły różnego rodzaju środki wspierające równy udział kobiet i mężczyzn w procesie decyzyjnym. Środkiem takim jest decyzja Komisji 2000/407/WE dotycząca zapewnienia równowagi płci w powołanych przez nią komitetach i grupach ekspertów, zgodnie z którą Komisja zobowiązała się do wprowadzenia zasady równowagi płci w grupach ekspertów i komitetach przez nią powołanych tak, aby osiągnąć co najmniej czterdziestoprocentową reprezentację jednej płci w każdej grupie i komitecie. W związku z tą decyzją komunikacie Komisji (2000/C 203/03), dotyczącym zrównoważonego udziału kobiet i mężczyzn w ustanawianych przez nią komitetach i grupach eksperckich, uznano zrównoważony udział kobiet i mężczyzn w procesie podejmowania decyzji za główny element procesu tworzenia rzeczywistej równości kobiet i mężczyzn. Komisja stwierdziła, że jednakowa liczba kobiet i mężczyzn w organach decyzyjnych stanowi właściwy środek kształtowania polityki wrażliwej na kwestie płci. Wskazując, z jednej strony, na przykłady państw skandynawskich i Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej dążących do udziału pięćdziesięcioprocentowego, oraz z drugiej – na podzielany przez większość państw członkowskich pogląd, że wskaźnik procentowy udziału na poziomie co najmniej 30% stanowi punkt krytyczny, powyżej którego kobiety lub mężczyźni mogą już posiadać rzeczywisty wpływ na podejmowanie decyzji, Komisja przyjęła wskaźnik czterdziestoprocentowy. Wskaźnik ten oznacza, że Komisja dążyć będzie do zapewnienia poziomu co najmniej 40% kobiet lub mężczyzn w ustanawianych przez nią komitetach i grupach eksperckich.

Parlament Europejski w rezolucjach dotyczących równego traktowania kobiet i mężczyzn podkreślił konieczność zajęcia się poważnym deficytem demokratycznym związanym z problemem zbyt małej proporcji kobiet w politycznych procesach decyzyjnych i wezwał państwa członkowskie do zbadania czynników, które stoją na przeszkodzie pełnemu uczestnictwu kobiet w polityce oraz wezwał do przyjęcia środków mających na celu zaradzenie takim sytuacjom.³ Zdaniem PE zrównoważony udział kobiet i mężczyzn w procesie politycznym i podejmowaniu decyzji w dokładniejszy sposób odzwierciedli skład społeczeństwa oraz jest niezbędny dla prawidłowego funkcjonowania społeczeństw demokratycznych. PE wezwał partie polityczne w Europie do wspierania zrównoważonej obecności obu płci na ich listach wyborczych. Jednocześnie zastrzegł, że wymóg wprowadzenia zrównoważonych pod względem reprezentacji płci list kandydatów nie będzie skuteczny, jeśli kobiety będą umieszczane na końcu takich list. Zwrócił uwagę, że istnieją także różne inne narzędzia umożliwiające zwiększenie udziału kobiet

---

³ Tak w pkt 29 rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 27 września 2007 r. w sprawie równouprawnienia kobiet i mężczyzn w Unii Europejskiej – 2007 (2007/2006(INI)) (Dz. Urz. UE C 219E z 28.8.2008 r., str. 328).

w polityce, takie jak środki pozytywnej dyskryminacji, mające na celu zwiększenie obecności i aktywności kobiet w parlamentach.⁴

Proponowane w projekcie ustawy wprowadzenie parytetu płci na listach kandydatów można uznać za niesprzeczne z niewiążącymi prawnie Polskę dokumentami, które określają politykę UE zmierzającą do zapewnienia większego udziału kobiet w życiu publicznym.

4. Konkluzja

Przedmiot projektu ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów, nie jest objęty wiążącymi przepisami prawa Unii Europejskiej.

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

---

⁴ Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie kobiet w polityce międzynarodowej (2006/2057(INI)) (Dz. Urz. UE C 314E z 21.12.2006 r., str. 347).

Warszawa, 25 stycznia 2010 r.

BAS-WAL-49/10

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna

w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 Regulaminu Sejmu – czy obywatelski projekt ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów (pełnomocnik Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej: Jacek Ambroziak) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Projekt zakłada zmianę art. 143 i 146 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2007 r. Nr 190, poz. 1360 oraz z 2008 r. Nr 171, poz. 1056), art. 98 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1547, ze zmianami) oraz art. 59 i 65 ustawy z dnia 23 stycznia 2004 r. – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego (Dz. U. Nr 25, poz. 219, ze zmianami). Zmiana zakłada wprowadzenie parytetu płci na listach: kandydatów na radnych, kandydatów na posłów i senatorów oraz kandydatów na posłów do Parlamentu Europejskiego. Zgodnie z projektem liczba kobiet na danej liście kandydatów nie będzie mogła być mniejsza niż liczba mężczyzn.

Przedmiot projektu ustawy nie jest objęty wiążącymi przepisami prawa Unii Europejskiej.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w związku z wprowadzeniem parytetu płci na listach kandydatów, **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.**

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski